

112/2709/10
(039)

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ МОВА
І НАЦЫЯНАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА:
АСПЕКТЫ ЎЗАЕМАДЗЕЯННЯ

НАВУКОВЫ ЗБОРНІК
да 60-годдзя Паўла Аляксандравіча Міхайлава

Мінск
“Права і эканоміка”
2010

Разгледжаныя розныя падыходы прыводзяць да разнабою пры вывучэнні марфалогіі як беларускай, так і іншых моў. Дастаткова часта да выклічнікаў адносяць і гукапераймальныя словы, што прыводзіць да збыльгвання гэтых двух паняццяў. Яшчэ Л.У.Шчэрба адзначае, што “так званыя гукапераймальныя мяў-мяў, ваў-ваў і т.п. няма ніякіх падстаў лічыць выклічнікамі” [5, с. 67]. Сутнасць адрознення выклічнікаў і гукапераймальных слоў можна звесці да наступнага:

Выклічнікі	Гукапераймальныя словы
Валодаюць эмацыянальна-экспрэсіўным значэннем	Не ўтрымліваюць эмоцый або волевыяўленняў
Зразумелыя для ўсіх носьбітаў мовы і нязменныя па сваім гукавым абліччы	Прыблізна і дастаткова ўмоўна перадаюць гучанне жывой або нежывой прыроды

Такім чынам, у беларускай лінгвістыцы пад выклічнікам прынята называць “нязменныя словы, якія выражаюць розныя пачуцці і валявыя пабуджэнні таго, хто гаворыць” [1, с. 114], або “клас слоў, з дапамогай якіх выражаюцца пачуцці, волевыяўленні чалавека, яго эмацыянальна-валявая рэакцыя на з’явы і падзеі навакольнай рэчаіснасці” [3, с. 269]. Таму звычайна выклічнік характарызуецца як асобая часціна мовы, або ўвогуле разглядаецца па-за межамі сістэмы часцін мовы.

На нашу думку выклічнік варта разглядаць як своеасаблівы клас слоў, які ўмоўна выражае свядомыя эмацыянальна-экспрэсіўныя пачуцці чалавека на навакольную рэчаіснасць. Дзякуючы такому азначэнню ў межы выклічніка не будуць уключаныя мімавольныя рэфлекторныя гукі, а таксама гукапераймальныя словы, што служаць для безэмацыянальнай перадачы гукаў жывой або нежывой прыроды.

Літаратура

1. Беларуская мова: энцыклапедыя / пад рэд. А. Я. Міхневіча. – Мінск: БелЭн, 1991. – 655 с.
2. Виноградов, В.В. Русский язык (грамматическое учение о слове) / В.В. Виноградов; под ред. Г.А. Золотовой. – 4-е изд. – М.: Рус. яз., 2001. – 720 с.
3. Сучасная беларуская літаратурная мова: марфалогія: вучэб. дапамаг. / пад агул. рэд. М.С. Яўневіча. – Мінск: Выд. У.М. Скакун, 1997. – 288 с.
4. Глумачальны слоўнік беларускай мовы: у 5 т. / пад агул. рэд. Л.К. Атраховіча. – Мінск: БелСЭ, 1977–1984. – Т. 1.
5. Щерба, Л.В. О частях речи в русском языке / Л.В. Щерба // Избранные труды по русскому языку. – М.: УЧПЕДГИЭ, 1957. – 188 с.
6. Яскевіч, А.А. Старабеларускія граматыкі: да праблемы агульнафілагічнай класіфікацыі / А.А. Яскевіч. – 2-е выд. – Мінск: Беларуская навука, 2001. – 352 с.

Чайка Н.У. (Мінск, БДПУ) КАМПАНЕНТНЫ СКЛАД ЭЛІПТЫЧНЫХ КАНСТРУКЦЫЙ З СЕМАНТЫКАЙ МАЎЛЕНЧЫХ ПРАЦЭСАЎ

Семантычная арганізацыя канструкцый з эліпсісам дзеяслова даследавалася пераважна прадстаўнікамі семантычнай сінтаксічнай школы. У адпаведнасці з тэарэтычнай базай і метадалагічнымі прынцыпамі сфарміраваліся асноўныя аб’екты даследавання – катэгорыяльная семантыка сінтаксічнай адзінкі, дэнататыўная сітуацыя выказвання, дыскурс, логіка-граматычныя адносіны ў сказе, план выражэння і план зместу сказа, глыбінныя і паверхневыя структуры сказа, зыходныя сінтаксічныя мадэлі і іх вытворныя і інш. Што датычыць непасрэдна праблем эліпсіса, то былі даследаваны наступныя яе аспекты:

- эліпсіс разглядаўся як сціранне ці замена нулём на паверхневай структуры сказа тэма або іншых элементаў глыбіннай структуры (С.Е. Нікіціна, L. I. Gazdar і інш.) [1; 9];
- аналізаваліся спосабы выражэння лагічных адносін – кан’юнкцыі, дыз’юнкцыі, імплікацыі – у эліптычных сказах (Т.В. Шмялёва, W. Müller і інш.) [5; 12];
- эліпсіс кваліфікаваўся як асіметрычны дуалізм моўнага знака (J. Merchant і інш.) [11];
- даследаваліся агульныя тэарэтычныя пытанні сінтаксічнай семантыкі – эліптычных канструкцый у прыватнасці (Б.Ю. Норман) [4];
- анафарыстычны эліпсіс (P. Elbourne, A. Kehler і інш.) [8; 10];
- семантычная арганізацыя эліптычнага сказа на аснове канфігурацыі кампанентаў (І.А. Бажок) і на аснове ўніверсальных моўных катэгорый (О.А. Шпак) [1; 6];
- эліпсіс і трансфармацыя (А.Я. Міхневіч, S. Chung і інш.) [2; 7].

Неабходна адзначыць, што спроба аналізаваць семантычную арганізацыю эліптычных канструкцый рабілася І.А. Бажок. Даследчыца лічыць, што наяўнасць кампанентаў, якія характарызуюць дзеянне або стан, прадвызначае рэалізацыю пэўнай семантыкі. Семантычныя кампаненты сказа І.А. Бажок кваліфікуе як “тыпізаваныя элементы сэнсу” [1, с. 25], а тыпавое значэнне сказа залежыць ад “катэгорыяльна-семантычнага значэння сінтаксем” [1, с. 26]. Падобная метадалогія

даследавання дала пэўныя вынікі: было вылучана 11 семантычных груп эліптычных канструкцый. Аднак даследчыца не ўлічыла той факт, што сінтаксемы тыпу *на пол, в воду* маюць поліфункцыянальны характар і могуць спалучацца з дзеясловамі не толькі лексіка-семантычнай групы руху, а і актыўнага дзеяння тыпу *посмотреть на пол, положить в воду* і інш.

Семантыка маўленчых працэсаў у канструкцыях з эліпсісам дзеяслова рэалізуецца ў нязначнай колькасці мадэлей. Мадэль падобнага сказа ўключае пераважна кампаненты *адрасант – прэдыкат – адрасат – дэліберат: Я – вінаваты! Я! Ты это – бацьку* (І.Мележ); *Ты мне што-небудзь такое... пра любоў!* (М.Матукоўскі). Прычым вызначальную ролю выконвае паказчык семантыкі, які канчаткова канкрэтызуе значэнне эліпсаванага дзеяслова і канструкцыі ў цэлым, што дазваляе адрозніваць аманімічныя формы эліптычных канструкцый: – *Ты пра каго? – Я – пра Мар'яну. Яна з табой была ўначы* (Н.Гілевіч); *Адзін – пра перагрэў планеты і сусветны патоп, другі – пра амярэнне сусветнага акіяна, трэці – аб апусьтыванні кантынентаў* (М.Матукоўскі). Часта ў якасці паказчыка семантыкі ў эліптычных сказах выступае дэліберат, які ўказвае на аб'ект маўленчых працэсаў: *Адны – пра з'езд, другія – пра свабоду* (А.Разанаў); *Я гэтага ўжо не лічу. Я толькі – пра сем'і партызан нашага атрада* (А.Макаёнак); *Хіба я – пра гэта?* (А.Дзялендзік); *Я – не пра бацьку, хлопцы. Я – пра другое, хлопцы* (Н.Гілевіч). Адрасант у падобных сказах можа выражацца імпліцытна: *Даруй, чытач, што азадачыў: / Ты на радках маіх прабег, / А педагогікі – не ўбачыў: / Усё – пра хлеб, адно пра хлеб...* (Н.Гілевіч). Дэліберат у падобных сказах стварае спрыяльныя ўмовы для рэалізацыі неабходнага семантыкі, і таму сэнс сказа характарызуецца надзвычайнай выразнасцю: *От найшла пра што* (І.Мележ). У падобных сказах можа эліпсаванацца не цалкам выказнік, а толькі дзеяслоўная частка састаўнога дзеяслоўнага выказніка: *Калі ласка, Тамара Паўлаўна, не трэба болей пра сыноў* (А.Макаёнак).

У склад падобных сказаў могуць уваходзіць і функцыйныя кампаненты – лакатывы: *Пра што это вы там?* (І.Мележ). Названыя кампаненты хоць і не адыгрываюць рашаючую ролю ў рэалізацыі семантыкі эліптычнага сказа, аднак удакладняюць і канкрэтызуюць яе.

Семантыка маўленчых працэсаў можа рэалізавацца ў мадэлі *адрасант – прэдыкат – спосаб*. Кампанент, што ўказвае на спосаб

маўленчай дзейнасці, выступае ў якасці паказчыка семантыкі *Маўчаць не буду. ...Думкі – уголас* (А.Дзялендзік). Адрасант у падобных сказах можа выражацца імпліцытна: *Ты гэта – сур'эзна. Мне, камандзіру?* (В.Быкаў); *Чаму ты думаеш, што я жартую? Я – сур'эзна* (М.Матукоўскі); *Ты гэта усур'эз?* (А.Макаёнак).

Паказчыкам семантыкі ў аналізуемых эліптычных сказах можа выступаць і кампанент, што ўказвае на аб'ект маўлення. Мадэль сказа ў гэтым выпадку трохкампанентная *адрасант – прэдыкат – адрасат – дэліберат: А вы мне – пагрузка, выгрузка, продаж...* (А.Макаёнак). Пры гэтым адбываюцца пэўныя пераўтварэнні: дэліберат выражаецца назоўнікам у форме назоўнага склона, замест вінавальнага.

Дэліберат у канструкцыях з эліпсісам дзеяслова можа адсутнічаць. У такім выпадку ў якасці паказчыка семантыкі выступаюць пазасказавыя сродкі – лексема са значэннем маўленчых працэсаў, названая ў папярэднем сказе, якая і кампенсуе адсутнасць аб'екта маўлення: *Ён пасунуўся к палацям, і калі сеў на край, сказаў Міканору: – І ты не вельмі – на абразы. Не німа і вядзена...* (І.Мележ). Мадэль эліптычнага сказа ў такім выпадку змяшчае наступныя кампаненты: *адрасант – прэдыкат – адрасат – спосаб*.

Паказчыкам семантыкі ў эліптычных сказах са значэннем маўленчых працэсаў можа выступаць і каўзатыў, што ўказвае на прычыну змяшчэння маўленчай дзейнасці: *Пра Аўласа, відаць, нехта са зла* (А.Макаёнак); *Як што за язык цягне мяне, каб цябе зачэпіць! Але ты не сардзіся! Я на цябе – не ад зла* (І.Мележ); *Не са зла мы табе... І ён – з добра* (І.Мележ). Мадэль эліптычнага сказа ў такім выпадку будзе змяшчаць наступныя кампаненты: *адрасант – прэдыкат – адрасат – каўзатыў*. Адрасант у падобных сказах можа выражацца імпліцытна: *Сябе – за найгоркі з грахоў, / Дарогу – за ўпартасць і муку... / У скрусе няма берагоў – / Ні ўдзень, ні ўначы, ні ў даку* (Т.Бондар).

Эліптычныя сказы з семантыкай маўленчых працэсаў таксама не часта сустракаюцца ў беларускай мове. Гэта абумоўлена тым, што дэліберат мае шырокія спалучальныя магчымасці. Кампаненты тыпу *пра цябе, аб табе* могуць спалучацца з дзеясловамі розных лексіка-семантычных класаў – *гаварыць, думаць, клапаціцца* і інш. Таму ў сказе павінны быць і іншыя сродкі, што канкрэтызуюць семантыку эліпсаванага дзеяслова і ствараюць базу, неабходную для рэалізацыі адпаведнай семантыкі.

Літаратура

1. Божок, И.А. Семантическая организация эллиптических предложений / И.А.Божок // Семантика слова и семантика высказывания: межвуз. сб. науч. тр. / Моск. обл. пед. ин-т; редкол.: П.А.Лекант (отв. ред.) [и др.]. – М., 1989. – С. 22 – 32.
2. Міхневіч, А.Я. Выбранные работы / А.Я.Міхневіч; рэдкал.: З.І.Бадзевіч [і інш.]. – Мінск: Права і эканоміка, 2006. – 229 с.
3. Никитина, С.Е. О семантическом эллипсисе в предложных сочетаниях (к постановке вопроса) / С.Е.Никитина // Проблемы лингвистического анализа: фонология, грамматика, лексикология: сб. ст. / Акад. наук СССР, Ин-т языкознания; отв. ред. Э.А.Макаев. – М., 1966. – С. 140 – 146.
4. Норман, Б.Ю. Универсальное и специфическое в синтаксических моделях славянских языков // X Междунар. съезд славистов. – Минск: Университ., 1988. – 28 с.
5. Шмелева, Т.В. Функциональный подход и языковые единицы (вступительные замечания) / Т.В.Шмелева // Функциональный анализ значимых единиц русского языка: межвуз. сб. науч. тр. / Новокузнец. гос. пед. ин-т; редкол.: С.П.Петрунина (отв. ред.) [и др.]. – Новокузнецк, 1992. – С. 3 – 5.
6. Шпак, О.А. Співвідношення нуля, еліпса і репрезентації у синтаксичному процесі суміщення / О.А. Шпак // Вісн. Львів. політехн. ін-та. – 1990. – № 249: Мова та стиль зарубіжної літератури. – С. 39 – 43.
7. Chung, S. Sluicing and logical form / S.Chung, W.A.Ladusaw, J.McClowsky // Natural Language Semantics. – 1995. – Vol. 3, № 3. – P. 239 – 282.
8. Elbourne, P. The semantics of ellipsis / P.Elbourne // Interdisciplinary studies on information structure. – Potsdam, 2005. – Vol. 3. – P. 63 – 109.
9. Frazier, L. Focus and VP ellipsis / L.Frazier, C.Clifton, K.Carlson // Language a. Speech. – 2007. – Vol. 50. – № 1. – P. 1 – 21.
10. Kehler, A. Anaphoric dependencies in ellipsis / A.Kehler, S.Shiber // Computational Linguistics. – 1997. – Vol. 23. – № 3. – P. 457 – 466.
11. Merchant, J. Fragments and ellipsis / J.Merchant // Linguistics a. Philosophy, 2004. – Vol. 27. – № 6. – P. 661 – 738.
12. Müller, W. Die real existierenden grammatischen Ellipsen und die Norm: eine Bestandsaufnahme / W.Müller // Sprachwissenschaft. – 1990. – Bd. 15, H. 3/4. – S. 241 – 266.

Шавель В.М. (Баранавічы, БарДУ)

ПРОБЛЕМЫ СТЫЛІСТЫЧНАГА РАЗМЕЖАВАННЯ ЛЕКСІКІ Ў СЛОЎНІКАХ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Сацыяльная абумоўленасць, грамадская і навуковая значнасць слоўнікаў ставіць перад лексікаграфамі задачу пастаяннага ўдасканалення прыёмаў і метадаў лексікаграфічнай работы, што немагчыма без асвятлення звязаных з ёю асноўных тэарэтычных і практычных праблем: праблем, звязаных з вызначэннем ролі слоўнікаў у

сучасным свеце, іх значэння для даследавання мовы і тэарэтычнага мовазнаўства; пытанню агульнай тэорыі лексікаграфіі, якія ўключаюць у сябе такія аспекты вывучэння, як суадносіны лексікаграфіі з лексікалогіяй і другімі лінгвістычнымі дысцыплінамі, лексіка-семантычная сістэма мовы і яе адлюстраванне ў слоўніках розных тыпаў, нарматыўнасць у тлумачальным слоўніку, суадносіны паняццяў літаратурнай мовы і слоўніка. Важнымі з’яўляюцца і многія праблемы, якія датычацца прыняцця пабудовы слоўнікаў розных тыпаў: фарміраванне слоўніка, структуры слоўніка, пабудова слоўнікавага артыкула, раскрыццё значэнняў слова, характарыстыка асаблівасцей ужывання слова; распрацоўка прыёмаў апісання слоў розных лексіка-граматычных класаў і інш. [7, с. 31].

Фундаментальныя даследаванні па тэорыі лексікаграфіі апошніх 30 – 40 гг. (Д.М.Шмялёў, Ю.М.Каравулаў, В.Г.Гак, П.М.Дзянісаў, Я.Ф.Пятрыпчэва, М.Р.Суднін, В.К.Шчэрбін, М.Ф.Гуліцкі і інш.) пакуль яшчэ не аб’яднаны адной ідэяй, тым не менш даюць цэласнае ўяўленне пра асаблівасці, метады і прыёмы падачы моўнага матэрыялу ў лексікаграфічных выданнях.

У сучасных даследаваннях усё часцей выказваюцца меркаванні адносна таго, што стылістычныя з’явы мовы немагчыма фармалізаваць і мадэляваць. Канстатуючы гэты факт, І.Р.Гальперын спасылкаецца на амерыканскіх лінгвістаў і логікаў, якія ўвялі ў лінгвастыстыку паняцці “раз’ягасць”, “няпэўнасць”. Шматлікія работы па стылістыцы, адлюстроўваючы тэарэтычныя разыходжанні даследчыкаў, нярэдка ўносяць тэрміналагічную і класіфікацыйную неўпарадкаванасць ў слоўнікавую справу і пазбаўляюць яе надзейных арыенціраў [5, с. 84].

Тэрміналагічны апарат стылістыкі павінен валодаць той жа пазнавальнай глыбінёй і аналітычнай сістэмай, якія неабходны для пранікнення ў сутнасць любых моўных з’яў і працэсаў. У многіх даследаваннях (Ю.Д.Апрэсян, Г.М.Склярэўская, В.А.Ляшчынская і інш.) падкрэсліваецца характэрная для тэрміналогіі рыса – сістэмнасць. Аднак прыняццё сістэмнасці ў межах стылістыкі не на ўсіх узроўнях праяўляецца дакладна і паслядоўна.

Розныя думкі выказваюцца адносна зместу паняцця “функцыянальны стиль”, адносна прыняцця класіфікацыі і колькасці стыляў, адносна месца мастацкага стылю ў сістэме стыляў літаратурнай мовы. Спрэчным з’яўляецца і пытанне аб суадноснасці стыляў мовы і маўлення з формамі

3. Крысин, Л.П. Этностереотипы в современном языковом сознании: к постановке проблемы / Л.П.Крысин. // Философские и лингвокультурологические проблемы толерантности / отв. ред. Н.А.Купина и М.Б.Хомяков. – М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2005. – 542 с.

4. Стариченок, В.Д. Большой лингвистический словарь / В.Д.Стариченок. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. – 811 с.

5. Шен, Д.А. Этноним в лексико-семантическом пространстве английского языка: автореф. дис. ... канд. филолог. наук: 10.02.04 / Д.А.Шен; НГЛУ им. Н.А. Добролюбова. – Нижний Новгород, 2009. – 18 с.

ЗМЕСТ

ІМЯ Ё НАВУЦЫ: ПАВЕЛ АЛЯКСАНДРАВІЧ МІХАЙЛАЎ	5
НАВУКОВЫЯ ПУБЛІКАЦЫІ П.А.МІХАЙЛАВА	17
I. ДЫЯЛЕКТАЛОГІЯ. ЛІНГВАГЕАГРАФІЯ. АНАМАСТЫКА	17
II. ТЭРМІНАЗНАЎСТВА	26
III. ПЕРСАНАЛІ	27
IV. РЭФЕРАТЫ. РЭЦЭНЗІІ	29
V. ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫЯ ДАПАМОЖНІКІ. ВУЧЭБНЫЯ ПРАГРАМЫ. ДЫДЫКТЫЧНЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ	32
VI. ІНШЫЯ ПУБЛІКАЦЫІ	36
ДЫСЕРТАЦЫІ НА АТРИМАННЕ ВУЧОнай СТУПЕНІ КАНДЫДАТА НА ВУК Падрыхтаваныя і абароненыя пад кіраўніцтвам П.А.МІХАЙЛАВА	37
НАЦЫЯНАЛЬНАЯ МОВА Ё ГІСТАРЫЧНА-КУЛЬТУРНЫМ ПРАГІСЕМ	38
<i>Гулахаў М.Г. (Мінск)</i> АСАБЛІВАСЦІ МОВЫ БЕЛАРУСКІХ ПОМНІКАЎ XV СТ.	38
<i>Аўчынінікава Г.У. (Гродна, ГрДУ)</i> НАМІНАЦЫІ АСОБАЎ У СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ СФЕРЫ ВА ЁСХОДНЕСЛАВЯНСКІХ МОВАХ	43
<i>Барысевіч А.В. (Мінск, БДУ)</i> НЕКАТОРЫЯ АСАБЛІВАСЦІ ПЕРАДАЧЫ ЭТЫКЕТНЫХ ФОРМУЛ У КНІЗЕ БЫЦЦА З ВЫДАННЯ Ф.СКАРЫНЫ	46
<i>Дзятко Д.В. (Мінск, БДПУ)</i> АНТОН СЯМЁНАВІЧ КАРЗОН: МОВАЗНАВЕЦ І ЧЫРВОНЫ КАМАНДЗІР (ШТРЫХІ ДА БІАГРАФІІ)	51

<i>КОВАЛЬ У.І. (ГОМЕЛЬ, ГДУ)</i> АБ ЭТНАКУЛЬТУРНЫМ ВЫЗНАЧЭННІ ЭКЗАЭТНОНІМА БУЛЬБАШ	5	<i>ФЕЛЬЧАК О.О. (СЛОВ'ЯНСЬК, СДПУ)</i> ПИТАННЯ ГЕНЕЗИСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В РОЗРОБЦІ М.С.ТРУБЕЦЬКОГО ТА Т.ЛЕР-СПЛАВІНСЬКОГО	108
<i>КОПАЧ О.И. (МИНСК, БГУ)</i> ОРИЕНТАЦИОННАЯ ФУНКЦИЯ ТОПОНИМНОГО ЗНАКА И ЕЕ ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ	6	<i>ХОЛОДОВА Н.В. (СЛОВ'ЯНСЬК, СДПУ)</i> ДО МАЛОВІДОМИХ ФАКТІВ З ІСТОРІЇ МОРФОЛОГІЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ МОВ	113
<i>КРУТАЛЕВИЧ М.М. (МИНСК, БДПУ)</i> АБ НЕКАТОРЫХ ПРЫНЦЫПАХ СЛОВАЎТВАРАЛЬНАГА АНАЛІЗУ ЛЕКСІКІ ПОМНІКАЎ ПІСЬМЕНСТВА	6	<i>ШУМЧЫК Ф.С. (БДПУ, МИНСК)</i> З ГІСТОРЫІ ДАСЛЕДАВАННЯ ПАХОДЖАННЯ НАЗВЫ <i>СЛАВЯНЕ</i>	117
<i>КУЛІКОВІЧ У.І., ЯЛОЎСКАЯ Э.А. (МИНСК, БДТУ, БДУ)</i> УЛАДЗІМІР ДУБОЎКА АБ ПЫТАННІ ПАХОДЖАННЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ	6	<i>ШУР В.В. (МАЗЫР, МДПУ)</i> АЙКОНІМ, ЯКІ ПАДЛЯГАЎ ЗАМЕРЭ	122
<i>ПАЛАШКЕВИЧ С.У. (МИНСК, БДПУ)</i> ЛЕКСЫКАГРАФІЧНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ ПАЎЛА АЛЯКСАНДРАВІЧА МІХАЙЛАВА	6	<i>ШЧАСНАЯ К.Д. (МИНСК, ІМЛ НАН БЕЛАРУСІ)</i> ДЫЯЛЕКТНАЯ АСНОВА СЛОГАЗМЯНЯЛЬНАЙ НОРМЫ	125
<i>ПАМАЗЕНКА Т.Л. (БАРАНАВІЧЫ, БАРДУ)</i> СПАСАБЫ АРГАНІЗАЦЫІ СЕМАНТЫЧНАЙ ІНФАРМАЦЫІ Ў МІКРАСТРУКТУРЫ БЕЛАРУСКІХ ПЕРАКЛАДНЫХ СЛОЎНІКАЎ	6	<i>ШЫМАНСКАЯ В.Ю. (МИНСК, МПСА)</i> КАНТРАСТЫЎНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА МЕТАФАРЫЧНАЙ МАДЭЛІ “НАДВОР’Е → ВУНУТРАНЫ СВЕТА ЧАЛАВЕКА” Ў БЕЛАРУСКАЙ І АНГЛІЙСКАЙ МОВАХ	130
<i>САЦУТА І.У. (БРЭСТ, БРДУ)</i> АСАБЛІВАСЦІ ПАРАДЫГМАЎ СКЛАНЕННЯ АЗНАЧАЛЬНЫХ ЗАЙМЕННІКАЎ У СТАРАБЕЛАРУСКІМ ПЕРАКЛАДЗЕ “ГІСТОРЫЯ І АТЫЛЕ”	6	<i>ЮДЗЬКО А.Г.В. (МАЗЫР, МДПУ)</i> ДА ПЫТАННЯ РАЗМЕЖАВАННЯ АНТРАПАЭТНОІМА І ПРЫЭТНАГА АНТРАПОНІМА	135
<i>ТАМАШЭВІЧ Т.І. (ГРОДНА, ГРДУ)</i> АДЛЮСТРАВАННЕ ФРАЗЕАЛОГІІ Ў “КРАЁВЫМ СЛОЎНІКУ УСХОДНЯЙ МАГЛЁЎШЧЫНЫ”	6	ПРАБЛЕМЫ СУЧАСНАЙ ДЫЯЛЕКТАЛОГІІ І ЛІНГВАГЕАГРАФІІ..	140
<i>ТРОФИМОВИЧ Т.Г. (МИНСК, БГПУ)</i> К ПРОБЛЕМЕ ОБЩЕЙ ХАРАКТЕРИСТИКИ СТАРОБЕЛОРУССКОЙ ФРАЗЕОЛОГИИ	6	<i>БУНЬКО Н.М. (МИНСК, ІМЛ НАН БЕЛАРУСІ)</i> МАТЬВАЦЫЙНАЕ І ЛІНГВАГЕАГРАФІЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ НАЗВАЎ СВОЙСКІХ ЖЫВЁЛ У БЕЛАРУСКІХ ГАВОРКАХ	140
<i>ФАЦЕЕВА С.І. (МИНСК, БДПУ)</i> ЛІНГВАКУЛЬТУРАЛАГІЧНЫ ЗМЕСТ БЕЛАРУСКІХ ПРЫКАЗАК І ПРЫМАВАК	6	<i>ДАНОЎІЧ М.А. (ГРОДНА, ГРДУ)</i> БІНАРНЫЯ ФРАЗЕАЛАГІЧНЫЯ СПАЛУЧЭННІ Ў БЕЛАРУСКІХ ГАВОРКАХ	145
		<i>КЛІМЧУК Ф.Д. (МИНСК)</i> РЭГІЯНАЛЬНЫЯ ДЫЯЛЕКТАЛАГІЧНЫЯ АТЛАСЫ (БЕЛАРУСЬ)	150

<i>Мазуркевіч Л.М. (Мазыр, МДПУ)</i> ФУНКЦЫЯНАВАННЕ ФІТОНІМА <i>БАРКУН</i> У БЕЛАРУСКІХ НАРОДНЫХ ГАВОРКАХ	154	<i>Забаштанская А.І. (Мінск, БДПУ)</i> ЛЕКСІКАЛІЗАВАНЫЯ РЭФЛЕКСЫ НЕРЭГУЛЯРНЫХ ЗМЕН У ЛІТАРАТУРНАЙ МОВЕ	190
<i>Маліцкі Ю.В. (Мінск, ІМЛ НАН Беларусі)</i> БЕЛАРУСКІЯ НАРОДНЫЯ НАЗВЫ РЫБ: МЕТАФАРЫЧНЫ ТЫП МАТЫВАЦЫЙНЫХ АДНОСІН	156	<i>Калечыц А.І. (Мінск, БДПУ)</i> ВЫВУЧЭННЕ ЛІНГВІСТЫЧНАЙ ТЭРМІНАЛОГІІ НА ўРОКАХ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ	194
<i>Сівіцкая Н.В. (Мінск, ІМЛ НАН Беларусі)</i> АСАБЛІВАСЦІ НАМІНАЦЫЙНАЙ МАТЫВАЦЫІ ЧАСТАК АДЗЕННЯ ў ГАВОРКАХ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ	16	<i>Кліменка В.У. (Гомель, ГДМУ)</i> ЭНАНТЫЯСЕМІЯ ў БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ	197
<i>Солахавя С.І. (Мазыр, МДПУ)</i> ПРЫМЕТНІКІ З СУФІКСАМ <i>-СК-</i> У ЗАМОВАХ ГОМЕЛЬШЧЫНЫ	16	<i>Лепешаў І.Я. (Гродна, ГрДУ)</i> ПРА АДЗІН З ПРЫЁМАў ТВОРАГА ВЫКАРЫСТААННЯ ПРЫКАЗАК У МАўЛЕННІ	201
<i>Урбан В.В. (Мінск, БДПУ)</i> НУЛЬСУФІКСАЛЬНАЕ ўТВАРЭННЕ АДПРЫМЕТНІКАВЫХ НАЗОўНІКАў СА ЗНАЧЭННЕМ СУБ'ЕКТывНАЙ АЦЭНКІ ў БЕЛАРУСКАЙ ДЫАЛЕКТНАЙ МОВЕ	16	<i>Мароз С.С., Ржавуцкая С. (Мінск, БДПУ)</i> НАЗОўНІКІ СА ЗНАЧЭННЕМ ПАСЕСУНАСЦІ ў СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРНАЙ МОВЕ	204
<i>Чарнякевіч Ю.В. (Мінск, БДПУ)</i> АБ АДНОЙ АСАБЛІВАСЦІ НАЦІСКОГА ВАКАЛІЗМУ ГАВОРАК ЖЫХАРОў ПАўНОЧНА-ўСХОДНЯЙ БРЭСТЧЫНЫ	17	<i>Радзівановіч Н.А. (Мінск, БДПУ)</i> СЛОВАў ТЭАРЭАЛЬНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ ПРостых АЙКОНІМАў, СУАЛНОСНЫХ З НАЗВАМІ РАСЛІННАГА СВЕТУ	207
ПЫТАННІ ВЫВУЧЭННЯ РОЗНЫХ УЗРОўНЯў БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРНАЙ МОВЫ.....	17	<i>Томчыц Д.С. (Баранавічы, БарДУ)</i> ДА ПЫТАННЯ ПРА ВЫКЛІЧНІК У ЛІНГВІСТЫЧНАЙ ЛІТАРАТУРЫ	211
<i>Акуленка А.А. (Мінск, МДПУ)</i> ЯПОНІЯ ДАЛЁКАЯ І БЛІЗКАЯ (ЛЕКСІКА ЯПОНСКАГА ПАХОДЖ. ННІ ў СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ)	17	<i>Чайка Н.У. (Мінск, БДПУ)</i> КАМПАНЕНТНЫ СКЛАД ЭЛІПТЫЧНЫХ КАНСТРУКЦЫЙ З СЕМАНТЫКАЙ МАўЛЕННЫХ ПРАЦЭСАў	215
<i>Андрэева А.У. (Мінск, ІМЛ НАН Беларусі)</i> АДПРЫМЕТНІКАВЫЯ ІНХААТывНЫЯ ДЗЕЯСЛОВІЯ З СУФІКСАМ <i>-Е-</i> ў СУЧАСНЫХ БЕЛАРУСКАЙ І РУСКАЙ МОВАХ	18	<i>Шавель В.М. (Баранавічы, БарДУ)</i> ПРАБЛЕМЫ СТЫЛІСТЫЧНАГА РАЗМЕЖАВАННЯ ЛЕКСІКІ ў СЛОўНІКАХ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ	218
<i>Вештарт Г.Ф. (Мінск, Інстытут падрыхтоўкі навуковых кадраў НАН Беларусі)</i> ЛЕКСІЧНАЕ ўЗБАГАЧЭННЕ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ ў ХХІ СТАГОДДЗІ (ПА МАТЭРЫЯЛАХ ГАЗЕТЫ “ЗВЯЗДА”)	18	<i>Якушава А.М. (Мінск, ІМЛ НАН Беларусі)</i> СТРУКТУРА ТЭМПАРАЛЬНАГА ЛЕКСІКА-СЕМАНТЫЧНАГА ПОЛЯ (НА МАТЭРЫЯЛЕ МАСТАЦКІХ ТВОРАў)	223

ПЕРАКЛАД І ІНТЭРПРЭТАЦЫЯ ТЭКСТУ 226

Бабіч Ю.М. (Віцебск, ВДУ)
 ЛЕКСІЧНЫЯ ІНАВАЦЫІ Ў БЕЛАРУСКІХ МЕДЫЯХ: НАЦЫЯНАЛЬНА-
 КУЛЬТУРНЫ КАМПАЊЭНТ 226

Выскварка Т.А. (Мінск, БДПУ)
 ФУНКЦЫІ ІНДЫВІДУАЛЬНА-АЎТАРСКІХ ПРЫМЕТНІКАЎ-
 КАМПАЗІТАЎ У АПАВЯДАННЯХ МІХАСЯ ЗАРЭЦКАГА 23

Гаўрош Н.В., Няжковіч Н.М. (Мінск, БНТУ, БДПУ)
 МУЖЧЫНА ПРАЗ ПРЫЗМУ АФАРЫСТЫЧНЫХ ВЫСЛОЎЯЎ
 БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ 23

Даўбешка Н.П. (Віцебск, ВДУ)
 СПЕЦЫФІКА СІНТАКСІЧНАЙ АРГАНІЗАЦЫІ ПАЭТЫЧНЫХ ТВОРАЎ
 АЛЕСЯ ПІСЬМЯНКОВА 23

Дзядова А.С., Вінакурава К.С. (Віцебск, ВДУ)
 СІМВОЛКА ПТУШКІ Ў ПАЭТЫЧНЫМ РАДКУ Р. БАРАДУЛІНА 24

Лобань Н.П. (Мінск, БДПУ)
 КАЛАМБУР У МАСТАЦКІМ ТЭКСЦЕ 24

Паплаўная Л.В. (Гомель, ГДУ)
 ПАРАЎНАННЕ ЯК СРОДАК ЭКСПРЭСІВІЗАЦЫІ ПАЭТЫЧНАЙ МОВЫ
 АНАТОЛЯ СЫСА 25

Ржавуцкая М.С., Мароз С.С. (Мінск, БДПУ)
 ПЕРАСТАНОЎКІ ЯК ТЫП ПЕРАКЛАДЧЫЦКІХ ТРАНСФАРМАЦЫЙ 26

Солахаў А.В. (Мазыр, МДПУ)
 РЭДКІЯ СПАСАБЫ СЛОВАЎТВАРЭННЯ Ў МОВЕ ТВОРАЎ АЛЕСЯ
 РАЗАНАВА 26

Старасценка Т.Я. (Мінск, БДПУ)
 ЛЕКСІЧНАЕ ВЫРАЖЭННЕ ІЛАКУТЫЎНАЙ МАДАЛЬНАСЦІ Ў
 ПУБЛІЦЫСТЫЦЫ ЯНКІ БРЫЛЯ 2

Хазанова К.Л. (Гомель, ГДУ)
 НАЗІРАННІ НАД МОЎНЫМІ АСАБЛІВАСЦЯМІ ПЕРАКЛАДУ НА
 БЕЛАРУСКУЮ МОВУ ВЕРША ТАМАША ЗАНА "ВЯЗЕНЬ" 273

Чарнышова А.М. (Гомель, ГДУ)
 РОЛЯ МОЎНЫХ АДЗІНАК СА ЗНАЧЭННЕМ ВІЗУАЛЬНАГА КАНТАКТУ
 Ў "ПАЛЕСКАЙ ХРОЊЦЫГ" І.МЕЛЕЖА 276

Шабовіч М.В. (Мінск, БДПУ)
 АКАЗІЯНАЛЬНЫЯ СУФІКСАЛЬНЫЯ ПРЫМЕТНІКІ Ў БЕЛАРУСКІХ
 МАСТАЦКІХ ТЭКСТАХ 1920-Х ГГ 280

Шумчык В.Ф. (Мінск, БДПУ)
 МОЎНЫЯ СРОДКІ СТВАРЭННЯ ЭТНАСТЭРЭАТЫПАЎ У БЕЛАРУСКАЙ
 ГІСТАРЫЧНАЙ ПРОЗЕ АПОЛІНЯГА ДЗЕСЯЦГОДДЗЯ 283